

СТАНОВИЩЕ

от

проф. дхн Христомир Йорданов Христов

Катедра Химия, Факултет по Природни Науки, Шуменски Университет "Еп. К. Преславски", гр. Шумен

във връзка със защита на дисертационен труд във Факултет по Природни Науки", Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас за получаване на образователна и научна степен "Доктор" в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление: 4.2. Химически науки, докторска програма : Екология и опазване на околната среда.

Определен съм за член на Научното жури, назначено със Заповед № УД-216/15.08.2022 година на Ректора на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас. На първото заседание на Научното жури, проведено на 24.08.2022 година бях избран да изготвя становище. Членовете на научното жури са утвърдени със заповед № УД-229/26.08.2022 на Ректора на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“. В обявения конкурс е подал документи и е допуснат до участие инж. Димитринка Славова Иванова- докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма Екология и опазване на околната среда. На първото заседание, Научното жури счете, че документите на кандидата отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас. Комплекта документи и публикации на докторант Димитринка Славова Иванова получих в електронна форма. Настоящото становище е изготвено съобразно изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ, минималните национални изисквания и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас.

Биографични данни

Димитринка Славова Иванова завършва висшето си образование през 1999 г. в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас и получава ОКС *Магистър инженер по промишлена екология*. В периода 1998-1999 придобива и квалификация *Учител* от Университет „Проф. д-р Асен Златаров“. От Септември 2003 г. – до момента

Димитринка Славова Иванова е асистент в Университет „Проф. д-р Асен Златаров”, като в периодите 2005-2009 и 2011-2016 – е в майчинство.

Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Тема на представения дисертационен труд е: ИЗСЛЕДВАНЕ ЗАМЪРСЯВАНЕТО С ПЪТЕН НАНОС ПО ОСНОВНИ И ВТОРОСТЕПЕННИ ТРАНСПОРТНИ АРТЕРИИ В ГРАД БУРГАС.

За първи път се изследва замърсяването с пътен нанос и тежки метали в него, по основни и второстепенни транспортни артерии в град Бургас в зависимост от движението на МПС. На база на получените данни и анализиранияте резултати са изведени **следните изводи** по отношение на тежките метали:

1. За първи път е изследвано съдържание на тежки метали в пътен нанос в България. Получени са данни и резултати за 12 контролни участъка от уличната мрежа на град Бургас.
2. Доказано е, че в изследваните проби от пътен нанос, тежките метали Ni, Cu, Zn и Pb са в стойности над ПДК за почви, на местата, където интензивността на движение на МПС е над 500 МПС/24 часа.
3. Установено е, че средната концентрация на тежки метали е по-висока във фракциите с размер под 40 μm .
4. Доказано е, че в междублоковите пространства не се наблюдава превишаване на максимално допустимите концентрации за Ni, Cu, Zn и Pb, въпреки високото съдържание на пътен нанос.

НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

Дисертационния труд дава основни данни за пътния нанос и тежките метали върху част от реална пътна инфраструктура на град Бургас чрез представително пробонабиране и анализ. Подобни резултати в България се представят за първи път.

- Разработена и приложена е методика за изчисляване на абсолютната стойност на трафика, за който и да е час от годината. Определени са коефициентите на часово, дневно и сезонно натоварване.
- Доказана е корелация между относителната средномесечна концентрация на азотни оксиди и изменението на интензивността на движение на МПС.

- Експерименталните резултати за пътния нанос и тежки метали имат приложен характер в методите за оценка на замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ.
- Получените данни могат да се прилагат за изчисляване на емисионните фактори от ФПЧ, емисиите от ФПЧ и моделиране на транспортното замърсяване в градовете, както и оценка на влиянието върху околната среда.

Установените и доказани резултати дават насоки за реалното и действително състояние на замърсяването с пътен нанос и тежки метали, не само в град Бургас, но и в страната.

Наукометрични показатели. Изпълнение на минималните национални изисквания за доктор в професионално направление: 4.2. Химически науки

Представените от Димитринка Иванова научни трудове включват 4 публикации, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus и/ или Web of Science). Във всички 4 публикации кандидата е 1ви автор:

Ivanova, D., Z. Nikolaeva, S. Naidenova, 2020. *Selection of points of interest for sampling of silt loading in transport arteries in city of Burgas*, Journal of Environmental Protection and Ecology, 21 (1), 1-9. Q4 (12 т.)

Ivanova D., Z. Nikolaeva, 2021. *Pollution with silt loading on major roads in the city of Burgas, Bulgaria*, Journal of Environmental Protection and Ecology, 22(3), 968-975. Q4 (12 т.)

Ivanova D., Z. Nikolaeva, A. Dimitrov, 2022. *Study of the concentration of heavy metals in silt loading from transport arteries in the city of Burgas, Bulgaria*, Oxidation Communication, 45 (2) 390-397. Q3 (15 т.)

Ivanova D., A. Dimitrov, Y. Tasheva, 2022. *Contemporary trends in evaluation and calculation of dust in the world*, Oxidation Communication (In press - №3772). Q3 (15 т.)

Научната продукция на Димитринка Иванова носи общо 54 точки, което значително надхвърля изискуемия минимум според националните минималните изисквания (30 т.), и изискуемия минимум според ПУРПНСЗАД в У-т "Проф. д-р А. Златаров" за присъждане на ОНС "Доктор" в професионално направление 4.2. Химически науки. Всички представени публикации са стриктно по тематиката на дисертацията и на докторска програма : Екология и опазване на околната среда.

Кандидатът Димитринка Иванова участва с доклади в 3 международни научни конференции. Докладвани са и 3 участия в научноизследователски проекти в У-т "Проф. д-р А. Златаров".

След анализа на представените от инж. Димитринка Иванова материали, изцяло съобразени с нормативната уредба за развитие на научно-изследователския състав, и отчитайки тяхната значимост, съдържащите се в тях научни, и научно-приложни приноси, убедено давам своята положителна оценка. Предлагам на Факултетния съвет на Факултета по Природни Науки", Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас да присъди на кандидата по конкурса инж. Димитринка Иванова ОНС "Доктор" в професионално направление: 4.2. Химически науки, научна специалност: Екология и опазване на околната среда. Пожелавам успех на инж. Димитринка Иванова в нейната работа като преподавател и изследовател и занапред.

05.10.2022 г.

Член на научното жури:

Подпис заличен
Чл.2 от ЗЗЛД

(проф. д-рн Христомир Христов)